

Το Χρονικό του προαναγγεθέντος Εμφυλίου...

Του Μιχάλη Σταφυλά

Ο Ελληνικός εμφύλιος πόλεμος έχει βαθιές ρίζες που μονάχα στα Αρχεία των ξένων – και κυρίως των αγγλικών μυστικών υπηρεσιών μπορούν ν' αναζητηθούν.

Κι ένας λόγος που, ακόμα δεν είδαν το φως της δημοσιότητας, τουλάχιστον τα καθ' ημάς, στο σύνολο και στην έκτασή τους, για ν' αποφανθεί επιτέλους η Ιστορία και να λάμψει η αλήθεια γύρω από τα παρασκήνια, τους πράκτορες και τους πρωταγωνιστές των αθλιότητων είναι πως οι ίδιοι ή και οι απόγονοί τους συνέχισαν και μεταπελευθερωτικά την αναρίχηση τους στα δημόσια αξιώματα και μετατράπηκαν σε αποφασιστικούς κοινωνικοπολιτικούς ή και κομματικούς παράγοντες έτσι που δημιούργησαν ερευνητικές αναστολές και ιστορικές παραποιήσεις ενώ επιμελώς εξαφανίστηκαν όσα στοιχεία ήταν επιβαρυντικά γι' αυτούς ή για το κόμμα τους. Πώς θα μπορούσε να υπάρχει στα εθνικά μας Αρχεία το ανακοινωθέν έλληνα αξιωματικού που μετά από μάχη στην Εύβοια υπέγραψε το γνωστό ανακοινωθέν «εκ των ημετέρων νεκρός εις Γερμανός», αφού ο ίδιος αυτός αξιωματικός έγινε υπουργός Άμυνας τιμής ένεκα ανθ' ων έπραξε; Κι απ' την αλλη μεριά. Πλήθος χαλκευμένα έγγραφα παρουσιάζονται επισήμως ως αληθινά μόνο και μόνο για να συκοφαντήσουν το ΕΑΜ ως αντεθνική οργάνωση ενώ αποκρύπτουν την μεγαλειώδη συμμετοχή του ΕΛΑΣ στον συμμαχικό αγώνα με τους αναρίθμητους νεκρούς πατριώτες αγωνιστές.

Θα επιχειρούσαμε λοιπόν μια προσέγγιση στην ιστορική αλήθεια με τη βεβαιότητα πως θα υπάρξουν και κενά. Το μόνο που δεν θα υπάρχει είναι η προκατάληψη ή η κατευθυνόμενη επιχειρηματολογία. Πιστεύουμε πάντα στο λόγο του Σολωμού πως εθνικό είναι μόνο το αληθινό.

Ο Ακαδημαϊκός Άγγελος Αγγελόπουλος που διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης των βουνών (της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης - ΠΕΕΑ) στο βιβλίο του «Από την Κατοχή στον

Εμφύλιο» επικαλείται μια σημαντική μαρτυρία του Εμμαν. Τσουδερού για το Κίνημα του Ναυτικού της Μέσης Ανατολής σύμφωνα με την οποία: «το Κίνημα υποκινήθηκε από τους ξένους προκειμένου ν' αποδυναμωθεί η μόλις τότε σχηματισθείσα ΠΕΕΑ και να απαλλαγεί το στράτευμα από τους δημοκρατικούς αξιωματικούς».

Οι ξένοι δηλαδή οι Άγγλοι είχαν σχεδιάσει τα πάντα ως την τελευταία λεπτομέρεια για την ελληνική μεταπελευθερωτική πορεία και η συγκρότηση της ΠΕΕΑ τους χάλαγε τα σχέδια.

Η διεθνής κοινή γνώμη που παρακολουθούσε με συμπάθεια την Ελληνική Εθνική Αντίσταση και τα θρυλικά πολλές φορές κατορθώματα των αγωνιστών παράλληλα με τις μεγάλες θυσίες του λαού, δεν θα συγχωρούσε ποτέ μια απροσημάτιστη στρατιωτική επέμβαση των ξένων σ' αυτή τη χώρα, που τόσα πρόσφερε στον συμμαχικό αγώνα και που η ίδια διάλεξε τον τρόπο διακυβέρνησής της και μάλιστα μέσα στα καυτά χρόνια του πολέμου.

Βέβαια το θέμα του προσδιορισμού των ζωνών επιρροής ήταν κοινό μυστικό. Κι ακόμα πιο κοινό ήταν το ότι σ' αυτήν την ανέντιμη αγοραπωλησία των εθνών που γινόταν τις ώρες που οι λαοί πάλευαν ενάντια στον πανίσχυρο τότε φασισμό, η Ελλάδα θα κατακυρώνονταν στους Άγγλους.

Ωστόσο η τελική απόφαση πάρθηκε στη Μόσχα στις 9 Οκτωβρίου του 1944 σε συνάντηση Τσώρτσιλ-Στάλιν τρεις ακριβώς μέρες πριν από την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Γερμανούς.

Την συνάντηση αυτή αποκαλύπτει ο ίδιος ο Τσώρτσιλ στην «Ιστορία του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου» (τόμος έκτος) που λέει ακριβώς τα παρακάτω:

«Απεβιθάσθημεν εις Μόσχαν το απόγευμα της 9ης Οκτωβρίου. Εις τας 10 τη νύκτα εκείνην είχομεν την πρώτην σημαντικήν σύσκεψίν μας εις το Κρεμλίνον. Ήσαν μόνον ο Στάλιν, Μολότοφ, ο Ήντεν και εγώ. Ο ταγματάρχης Μπιρς και ο Παυλώφ εξετέλουν χρέη διερμηνέως.

Η στιγμή ήτο κατάλληλος διά σοβαρόν έργον. Ούτω είπον: «ας ξεκαθαρίσωμε τας υποθέσεις μας εις την Βαλκανικήν. Οι στρατοί

σας είναι εις την Ρουμανίαν και Βουλγαρίαν. Έχομεν συμφέροντα, αποστολάς ή και πράκτορας εκεί. Ας μη εμπλακούμε εις σύγχυσιν διά μικροζητήματα. Καθ' όσον αφορά την Αγγλίαν και την Ρωσσίαν πώς θα σας εφαινότο να έχετε τα 90% επιρροής εις την Ρουμανίαν και ημείς να έχομεν τα 90% του ελέγχου εις την Ελλάδα και να μοιρασθούμε κατά το ήμισυ την Γιουγκοσλαβίαν;

Ενώ μετεφράζοντο αυτά έγγραφα εις ήμισυ φύλλου χάρτου.

Ρουμανία: Ρωσία 90% οι άλλοι 10%.

Ελλάς: Μεγ. Βρετανία (εν συμφωνία με ΗΠΑ) 90%, Ρωσία 10%.

Γιουγκοσλαβία: 50%-50%.

Ουγγαρία: 50%-50%.

Βουλγαρία: Ρωσία 75% οι άλλοι 25%.

Έσπρωξα το φύλλον χάρτου προς τον Στάλιν ο οποίος είχε ήδη ακούσει την μετάφρασιν. Υπήρξε σύντομος σιωπή. Και επήρε το μπλέ μολύβι του, εσημείωσε την έγκρισίν του και μου το επέστρεψε».

Στη συνέχεια ο Τσώρτσιλ αποκαλύπτει πώς έστειλε στην Αγγλία εμπεριστατωμένο σημείωμα το οποίο καταλήγει ως εξής:

«Η Μεγ. Βρετανία θα έχει την ηγεσίαν εν στρατιωτική εννοία και θα προσπαθήσει να βοηθήσει την Βασιλικήν Ελληνικήν Κυβέρνησιν να εγκατασταθεί εις Αθήνας επί όσον το δυνατόν ευρυτέρας και πνωμένης βάσεως. Η Σοβιετική Ένωσις θα είναι έτοιμος να παραχωρήσει αυτήν την θέσιν και το έργον εις την Μεγάλην Βρετανίαν καθ' όμοιον τρόπον κατά τον οποίον η Αγγλία θα ανεγνώριζε την στενήν σχέσιν μεταξύ Ρωσίας και Ρουμανίας» Και στο Αγγλικό Υπουργείο Εξωτερικών έστειλε ξεχωριστά το παρακάτω μήνυμα:

«Κατά την γνώμην μου, έχοντες καταβάλλει το τίμημα που κατεβάλαμε προς την Ρωσίαν δι' ελευθερίαν δράσεως εις την Ελλάδα, δεν θα πρέπει να διστάσωμεν να χρησιμοποιήσωμεν τα βρετανικά στρατεύματα προς υποστήριξιν της βασιλικής ελληνικής Κυβερνήσεως υπό τον κ. Παπανδρέου».

Πρέπει να επισημάνουμε εδώ, δυο σημεία αποκαλυπτικά. Η παραχώρησις της Ελλάδας επισημοποιήθηκε τρεις μόλις μέρες πριν

από την Απελευθέρωση — αν και ήταν προαποφασισμένη. Ακριβώς για να μην εγκατασταθεί ο ΕΛΑΣ στην Αθήνα και να προλάβουν να εγκαταστήσουν την βασιλική Κυβέρνηση Παπανδρέου που την είχαν δεόντως προετοιμάσει — πράγμα που έγινε με την εσπευσμένη αποστολή κλιμακίου της πριν από την αποχώρηση των Γερμανών. Και το δεύτερο σημείο: Προκάλεσαν τα Δεκεμβριανά το '44 και όλα τα μετέπειτα για να περιορισθεί με φωτιά και με σίδερο η επιρροή του ΚΚΕ (δηλαδή της Σοβιετικής Ένωσης) στο 10% όπως συμφωνήθηκε με τον Στάλιν.

Τον Άγγλο Πρωθυπουργό το θέμα της Ελλάδας τον βασάνιζε γιατί έβλεπε να χάνεται μέσα από τα χέρια τους ένας γεωγραφικός χώρος που ήταν το κλειδί για το πέρασμά τους στις αποικίες. Ακόμα κι όταν προετοιμάζονταν η απόβαση στη Νορμανδία που ήταν αποφασιστικής σημασίας για τους συμμάχους σημειώνει: «Προφανώς πλησιάζουμε σε μian αναμέτρηση με τους Ρώσους εξαιτίας των κομμουνιστικών σκευωριών που είναι δικό τους έργο στην Ιταλία, στην Γιουγκοσλαβία και στην Ελλάδα». (4 Μάη 1994).

Και σ' ένα υπηρεσιακό του σημείωμα προς το Φόρειν Όφφισ επισημαίνει «Δεν νομίζω ότι θάπρεπε νάμαστε πλέον ενδοτικοί απέναντι στους Ρώσους στην Ελλάδα».

Και μετά από μια σύσκεψη των πρωθυπουργών της Αυτοκρατορίας παραγγέλλει στον Υπουργό Εξωτερικών Ήντεν «*Να τεθούν ωμά τα ζητήματα των σχέσεών μας με την Σοβιετική Κυβέρνηση τα οποία ανακύπτουν στην Ιταλία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία και προσπαντός στην Ελλάδα... Να μην επιτρέψουμε την κομμουνιστική διείσδυση και εισβολή και να τους το πούμε χωρίς περιστροφές τη στιγμή που βλέποντας την πορεία των πολεμικών επιχειρήσεων θα κρίνουμε πιο κατάλληλη...*».

Είχε δίκιο ο Στάλιν να φοβάται τη χωριστή συνθήκη των Δυτικών με τους καταρρέοντες Γερμανούς και την εν συνεχεία αναμέτρηση μαζί τους. Γιατί το μεγαλύτερο βάρος του πολέμου το σήκωσε η Σοβιετ. Ένωση που το τίμημα της νίκης της είναι φοβερό. Τόσο φοβερό λέει ο Ραιμόν Καρτιέ ώστε η Σοβιετική Κυβέρνηση μη θέλοντας να αποκαλύψει την εξάντληση της χώρας το κρύβει ως ένα σημείο. Αναγγέλλει 7 εκατομμύρια νε-

κρούς ενώ ο πραγματικός αριθμός είναι διπλασιος ή τριπλάσιος. Και οι καταστροφές ανυπολόγιστες. 1710 πόλεις καταστράφηκαν και 70.000 χωριά έγιναν στάχτη με όλα φυσικά τα οδυνηρά αποτελέσματα. Η αλήθεια είναι πως η Σοβιετική Ένωση ξέροντας πως η συμμαχία με τους δυτικούς είναι λυκοφιλία ανάγκης δεν θέλησε ποτέ να κάμει κάτι ως προς το ελληνικό ζήτημα που θα δυσαρεστούσε τους εταίρους της. Χαρακτηριστικά θα θυμηθούμε πως όταν ο Γεν. Γραμ. του ΚΚΕ Γιώργος Σιάντος επικοινωνήσε με τον Σοβιετικό επιτετραμμένο Σολόντ για να πληροφορηθεί τις απόψεις της Μόσχας γύρω από τη Συμφωνία του Λιβάνου, πήρε την παρακάτω απάντηση που ήταν σύμφωνη και με τις απόψεις του πρεσβευτή Νοβίκωφ:

«Να συμμετάσχετε στην Κυβέρνηση του Καΐρου, να τηρηθεί η Συμφωνία του Λιβάνου και η στάση σας να είναι ελαστική και ρεαλιστική και να έχετε υπόψη σας τις πραγματικές ανάγκες του συμμαχικού Αγώνα».

Παρ' όλα αυτά ο Τσώρτσιλ προσπαθεί να πείσει τους Αμερικανούς για το πόσο επικίνδυνοι είναι οι ΕΑΜίτες και μιλάει γι' αυτούς με τόσο μίσος που ο αμερικανός υπουργός των Εξωτερικών Έντουαρντ Στεττίνιους τον θεωρεί πως βρίσκεται «στο κορύφωμα της κλιμακτηρίου περιόδου του». Έφτασε σε σημείο να χαρακτηρίσει σε ενυπόγραφο επίσημο σημειώμα του της 6ης Αυγούστου 1944 τους ΕΛΑΣίτες ως «άθλιους Έλληνες συμμορίτες». Αυτός ο προσδιορισμός «συμμορίτες» έμεινε στο στόμα όλων για πολλά χρόνια και μερικοί μάλιστα τον χρησιμοποιούν ακόμα τοις εκείνου ρήμασι πεισθέντες.

Το Μάη του '44 σε συνάντησή του με τον αμερικανό πρεσβευτή στην Μόσχα Άβερελ Χάρριμαν, ο Τσώρτσιλ τον ενημέρωσε για την πορεία των σχέσεών του με τη Ρωσία. Οι βρετανοί, του είπε, είχαν συμφωνήσει ν' αφήσουν ήσυχη τη Ρουμανία όσο συνεχίζονταν εκεί ο πόλεμος, ενώ οι Ρώσοι με τη σειρά τους ήταν πρόθυμοι ν' αφήσουν τους Βρετανούς να κάνουν ό,τι θέλουν στην Ελλάδα. Και μια μικρή σχετική λεπτομέρεια που φανερώνει την ανακολουθία του. Ενώ είχε πει του Χάρριμαν πως «ήδη οι έλληνες κομμουνιστές είναι πολύ συνεργάσιμοι, χάρις εν πολλοίς και στα πρόσφατα ευγενικά μηνύματα

του Στάλιν «σε σημειώμά του στον Ήντεν στις 28 του ίδιου μήνα του έλεγε: *«Πίστεψέ με έτσι δεν θα τα πάμε καλά με τους Ρώσους»*. Και δίπλα σ' αυτήν την παράγραφο ο Ήντεν σημείωσε μ' εκείνο το αγγλικό χιούμορ: *«Ωστόσο κανείς δεν είναι περισσότερο διαχυτικός με τους Ρώσους, όσο ο Πρωθυπουργός»*.

Μπροστά στο αποδεδειγμένα αξιόμαχο του συντεταγμένου πλέον στρατού του ΕΛΑΣ οι φόβοι των Άγγλων για την απώλεια της επιρροής τους στην Ελλάδα μεγαλώνουν. Από τον Οκτώβρη του '43 ακόμα ο Τσώρτσιλ σχεδιάζει με το στρατηγό Ισμαίη, Γεν. Γραμ. του πολεμικού υπουργικού συμβουλίου μια «σχετικά μικρή και αυστηρά περιορισμένη στρατιωτική αποστολή περίπου 5.000 ανδρών για την τήρηση της τάξεως στην Αθήνα και μόνον». Αυτό το «στην Αθήνα και μόνον» στο έγγραφο είναι υπογραμμισμένο. Φαίνεται πως η ελληνική ύπαιθρος δεν τους σήκωνε, αφού όπως λέμε εδώ στην Ευρυτανία ο φόβος φυλάει τα έρμα.

Ενημερώνοντας τον Πρόεδρο Ρούζβελτ για την ανάγκη αποστολής εκστρατευτικού σώματος στην Ελλάδα επισημαίνει πως «στο παρόν στάδιο δεν θα πρέπει να πληροφορήσουμε την ρωσική Κυβέρνηση για τις προθέσεις μας ως προς το ζήτημα αυτό. «Ωραία συμμαχική εντιμότητα και μάλιστα τη στιγμή που οι Σοβιετικοί δεν έφερναν καμιά αντίρρηση στις επιδιώξεις των Βρεττανών. Χαρακτηριστικό είναι και το ότι αποφεύγει να μιλάει για Σοβιετική Ένωση – μένει στην παλιά ονομασία της Ρωσίας – τότε που ήταν υπέρμαχος αποστολής στρατευμάτων για τη συντριβή της Οκτωβριανής Επανάστασης.

Ο Τσώρτσιλ πιστεύοντας πως ο σκοπός αγιάζει τα μέσα είχε βάλει σε πρώτη προτεραιότητα την διασφάλιση της βρεττανικής επιρροής στην Ελλάδα με κάθε θεμιτό ή αθέμιτο μέσο.

Κι όσο έβλεπε πως οι ΕΑΜικές δυνάμεις είχαν ευρύτατη λαϊκή αποδοχή ο σκοπός αυτός γίνονταν ένας διαρκής του εφιάλτης.

Πίστευε πως μόνο με τον Γλύξμπουργκ θα μεταγγίζονταν η αγγλική πολιτική στην Ελλάδα. Αλλά ο κίνδυνος για μεταπελευθερωτική νίκη των αντιμοναρχικών δυνάμεων σε μια εκλογική αναμέτρηση ήταν πια ορατός αφού το ΕΑΜ κατόρθωσε να γίνει

μια δυναμική οργάνωση με προσωπικότητες μεγάλης ακτινοβολίας και με ευρύτατο ιδεολογικό φάσμα. Στελέχη του ήταν Μητροπολίτες, ιερείς, 30 πανεπιστημιακοί καθηγητές κι ανάμεσά τους ο πρύτανης του Πολυτεχνείου, 16 στρατηγοί, 34 συνταγματάρχες και 1500 μόνιμοι αξιωματικοί. Προπαντός όμως εκατοντάδες χιλιάδες οργανωμένοι ενεργοί πολίτες που αφηφούσαν ακόμα και το θάνατο μπροστά στο όραμα μιας ανεξάρτητης, ελεύθερης πατρίδας. Παράλληλα υπήρχαν μη ΕΑΜικοί αλλά και μη μοναρχικοί που σε ενδεχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις θα έδιναν τη χαριστική βολή στην πολιτική της εξάρτησης ενώ με κανονικό δημοψήφισμα η βασιλεία θα έπαιρνε πόδι από την Ελλάδα. Και είχε τέτιες αντικομμουνιστικές παρωπίδες ο Τσώρτσιλ ώστε την προσφορά της Εθνικής μας Αντίστασης δεν την υπολόγιζε καθόλου αν και τον Ιούλιο του 1943, όταν οι σύμμαχοι αποβιβάστηκαν στην Σικελία και σκόπευαν να προελάσουν προς τη Ρώμη στην Ηπειρωτική Ελλάδα ήταν καθηλωμένες 6 γερμανικές, 8 ιταλικές και 2 βουλγαρικές μεραρχίες. Κι όταν και με τη δική μας συμμετοχή κατέρρευσε η Ιταλία ο Τσώρτσιλ όχι μόνο δεν μας υποσχέθηκε τα Δωδεκάνησα που τα δικαιούμασταν, αλλά σε σημειώμά του υπηρεσιακό προς τους επιτελάρχες του στις 27 Ιουλίου 1943 λέει: «Οφείλουμε να βρεθούμε γρήγορα εκεί αν είναι ανθρωπίνως δυνατόν καθόσον το χρειαζόμαστε αυτό το μέρος για τη διπλωματική προσέγγιση της Τουρκίας». Θα δούμε παρακάτω τί είδους προσέγγιση επιδίωκε. Πιστεύοντας πως μόνο με στρατιωτική επέμβαση θα «συνέτιζε» την Ελλάδα δεν ενδιαφέρονταν για την απήχηση των λόγων του στο λαό μας. Και τον προκαλούσε ανερευθρίαστα, όπως φαίνεται από το παρακάτω περιστατικό. Τον Οκτώβρη του 1943 ο συνταγματάρχης Μάγιερς ο γνωστός μας Έντυ που ήταν σύνδεσμος των Βρετανών με τις «ελληνικές κομμουνιστικές δυνάμεις» (έτσι ακριβώς προσδιορίζει τον ΕΛΑΣ ο ανιστόρητος βιογράφος του Τσώρτσιλ, ο Μάρτιν Τζίλμπερτ) συναντήθηκε με τον Τσώρτσιλ ο οποίος ενδιαφερόταν να μάθει από πρώτο χέρι τα συμβαίνοντα στην Ελλάδα. Ο ίδιος ο Έντυ αφηγείται σχετικά: *«Του είπα ότι ο πρόσφατος λόγος του στο Κεμπέκ όπου είχε πει ότι προσβλέπει στην επάνοδο του βασιλιά στην Ελλάδα, δυσκό-*

λειψε ακόμα περισσότερο το έργο μου. Ασφαλώς, είπα, ο,τι συνέβη στο βασιλιά τους είναι δική τους υπόθεση κι εμείς δεν πρέπει να αναμειχθούμε. Με ρώτησε τί ακριβώς είπα στο Κεμπέκ κι έβγαλα ένα αντίγραφο του λόγου του από το χαρτοφύλακά μου, που το περιέτρεξε. Ευγενικά είπε ότι εμμένει σε ό,τι είχε πει και εγώ δεν έθιξα άλλο αυτό το θέμα. «Ο Τσώρτσιλ πίστευε ακράδαντα πως με τη μοναρχία, η Ελλάδα θα μετατρέπονταν σε μια υπάκουη αποικία μοντέρνας μορφής – και θα ησύχαζε για πάντα. Πιστεύοντας όμως παράλληλα πως η Σοβ. Ένωση κρύβεται πίσω από τις ραγδαίες εξελίξεις στην Ελλάδα τραυματίζε συχνά την ευρύτερη συμμαχία με φαντασιώσεις και ανεδαφικές αιτιάσεις. Δεν μπορούσε να συλλάβει εκείνην την πατριωτική έξαρση των Ελλήνων με τα οράματα της Ελευθερίας και της Ανεξαρτησίας.

Είναι αναγκαία να γίνει εδώ μια παρέμβαση: Ο Στάλιν είχε ενημερώσει το ΚΚΕ για την επαίσχυντη συμφωνία ή το ΚΚΕ την ήξερε και την απέκρυψε; Αν ο Στάλιν δεν το αποκάλυψε στους Έλληνες συντρόφους του, πού είναι η διατυμπανιζόμενη διεθνιστική αλληλεγγύη, αφού άφησε τους ηρωικούς πράγματι Έλληνες να οδηγηθούν ως πρόβατα επί σφαγήν – ζητωκραυγάζοντας μάλιστα και τον Μακελλάρη τους;

Αν εξάλλου το ΚΚΕ ήξερε κι έμενε ανυποχώρητο μπροστά στις προσχεδιασμένες αποφάσεις πατώντας ηρωικά την πεπονόφλουδα των τórρυδων και των ελλήνων πρακτόρων τους (που δεν αποκλείεται να υπήρχαν και στους κόλπους του με το σύστημα της πλατειάς στρατολογίας) έχει μερίδιο ευθύνης για τις καταστροφικές συνέπειες του Εμφυλίου και για τους χιλιάδες νεκρούς, εκτελεσμένους, σακάτηδες, παραλοϊσμένους, δυστυχισμένους αγωνιστές πού από τη μια στιγμή στην άλλη έγιναν πρόσωπα τραγωδίας.

Αν δεχθούμε πως ο Δεκέμβρης ήταν ένα λάθος, η Αποχή από τις εκλογές του 1946 ήταν η αρχή ενός νέου κύκλου αδικοχυμένου αίματος. Δεν κατάλαβαν οι στενόμυαλοι ηγέτες πως η εθνική τρομοκρατία που εξαπολύθηκε, οι καθοδηγούμενες από τους άγγλους συμμορίες της δεξιάς και τα θανατοδικεία είχαν σκοπό το φούντωμα του Εμφυλίου, και την απομάκρυνση της κομμουνιστικής Αριστεράς από την πολιτική σκηνή.

Και το κόστος τεράστιο. Σύμφωνα με έγκυρους μελετητές αν δεν είχε η Ελλάδα τις περιπέτειες του 1944-1949 ο πληθυσμός θα είχε αυξηθεί κατά δύο εκατομμύρια περίπου και το εθνικό εισόδημα θα ήταν ανάλογο με εκείνο των ανεπτυγμένων χωρών της Δυτικής Ευρώπης.

Κλείνοντας αυτό το μέρος της συμφωνίας Τσώρτσιλ - Σταλιν θα ήθελα να θυμηθούμε πως: πρώτον την προσδιόρισαν ως μικροζήτημα, δεύτερον έβαλαν στην ίδια θέση την Ελλάδα που αντιστάθηκε στην Αλβανία και στα βουνά με την Ρουμανία που προσχώρησε στον Άξονα. Και τρίτον ο Τσώρτσιλ μιλάει όχι για παροχή βοήθειας στον βασανισμένο μας λαό, αλλά στην ελληνική βασιλική Κυβέρνηση.

Εδώ θα καταθέσω μια δική μου μαρτυρία για να δούμε πως ήταν κοινό μυστικό η παραχώρηση της Ελλάδας στους Άγγλους και πως η αντιπαράθεση μαζί τους σε μια χρονική περίοδο που η χώρα μας έμπαινε στην επιρροή της Αγγλίας κι έβγαινε από μια φοβερή δοκιμασία ήταν έγκλημα και αυτοκτονία ταυτόχρονα.

Πριν συγκροτηθεί η ΠΕΕΑ πήρα – σαν στέλεχος της Αντίστασης που ήμουν – εντολή να κατεβώ στην Αθήνα μαζί με εκπροσώπους όλων των τέως δήμων της Ευρυτανίας για να προσκαλέσουμε τον καθηγητή Κ. Τριανταφυλλόπουλο και τον Γ. Καφαντάρη ν' ανεβούν στο Καρπενήσι που ήταν κατά κάποιο τρόπο η πρωτεύουσα της Ελεύθερης Ελλάδας και να αναλάβουν υπεύθυνα κυβερνητικά αξιώματα.

Ο Ευρυτάνας πολιτικός με μια καταπληκτική διορατικότητα μας είπε κάποιες πικρές αλήθειες που τελικά τον δικαίωσαν. Από το σημείωμα που δώσαμε στο π.γ. του ΚΚΕ θα παραθέσω λίγες μόνο αράδες:

«Αυτή η Κυβέρνηση των βουνών» μας είπε ο Καφαντάρης *«ποιάν εξουσίαν θα έχει υπό τας συνθήκας αυτάς; Και μήπως νομίζετε πως αυτήν την σκιώδη και υποτυπώδη εξουσίαν θα δυνηθεί να την έχει μετά την λήξιν του πολέμου; Όχι, φίλοι μου. Οι Άγγλοι δεν θα αφήσουν να γίνει κάτι το οποίον δεν τους συμφέρει. Οι Άγγλοι δεν υποχωρούν ποτέ από χώρας που τας θεωρούν – θα το είπω – αποικίας των. Και υπάρχουν πρόθυμοι Έλληνες πολιτικοί να παίξουν το «παιχνίδι» των άλλοι ενσυνειδήτως*

και άλλοι μη γνωρίζοντες τας αλχημείας της γηραιάς Αλβιόνος. Βλέπετε μερικά κράτη αντί να πεθάνουν από τη διαφθορά τους, αντίθετα ζουν από αυτήν... Άλλωστε οι διαθέσεις των Βρεττανών έναντι του ΕΑΜικού κινήματος είναι οραταί και διά γυμνού οφθαλμού. Και αυτό πρέπει να προσέξουν οι ηγέται σας και να μην ξεχνούν τον ορισμόν του Γουίλ Ρότζερς: «Οι διπλωμάται είναι εξίσου αναγκαίοι για να αρχίσουν έναν πόλεμο, όσο οι στρατιωτικοί διά να τον τελειώσουν» Αυτό θα συμβεί και εις την χώραν μας. Οι Άγγλοι θα αρχίσουν διπλωματικώς και θα καταλήξουν στρατιωτικώς εάν συναντήσουν και την παραμικράν αντίδρασιν εις τον δρόμον των...».

Και πραγματικά έγινε όπως ο προείδε ο Καφαντάρης. Άρχισαν διπλωματικώς με Λιβάνους και Καζέρτες και κατέληξαν στρατιωτικώς με τον Δεκέμβρη. Το ότι οι Άγγλοι ήταν σίγουροι πως η Ελλάδα θα κατακυρώνονταν σ' αυτούς φανερώνεται κι από την δημοσιοποίηση των σχεδίων τους που έγινε λίγους μήνες πριν από την Απελευθέρωση. Ήταν μια δημοσιοποίηση αρκετά πρωτότυπη στη σύλληψή της – αφού τα σχέδια ενώ ήταν άκρως εμπιστευτικά, τα τύπωσαν σε τυπογραφείο και τα προωθούσαν μέσω πρακτόρων τους προς πολλούς αποδέκτες και οργανώσεις της χώρας. Τις ΕΑΜικές να τις απογοητεύσουν και να τις εκφοβίσουν και τις άλλες τις μη ΕΑΜικές να τις ενθαρρύνουν στις κατά του ΕΑΜ αντιθέσεις ή και στις θέσεις τους.

Ο ποιητής και Ακαδημαϊκός Νικηφόρος Βρεττάκος στο βιβλίο του «Οδύνη» που τυπώθηκε στη Νέα Υόρκη το 1968 από τους αποφοίτους των ελληνικών Πανεπιστημίων, αποκάλυπτε τα σχέδια των Άγγλων για την προετοιμασία των επεμβάσεών τους. Αυτή η αποκάλυψη ξεκαθαρίζει πολλά πράγματα και βοηθάει για την εδραίωση της ιστορικής αλήθειας.

Στις σελίδες 158 και 159 αυτού του βιβλίου διαβάζουμε

«Δυο μήνες πριν από την Απελευθέρωση τυπώθηκε από τον «HERMES PRESS LTD» στο Λονδίνο ένα βιβλιαράκι με τον τίτλο «Ο Λίβανος και τα μετέπειτα» που έφερε στη δημοσιότητα το καταρτισμένο σχέδιο. Έλεγε μάλιστα πως ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας, δέχτηκε να πραγματοποιήσει το σχέδιο

αυτό των μυστικών υπηρεσιών του Φόρειν Όφφισ: «Ο κ. Πρόεδρος με το πρόσχημα του κινήματος της Μέσης Ανατολής ξεκαθαρίζει τώρα το στρατό απ' όλους τους δημοκρατικούς. Τοποθετεί σε όλες τις διοικητικές θέσεις φανατικούς βασιλικούς και αντιδραστικούς αξιωματικούς. Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί σε τρία διαδοχικά στάδια: Πρώτο στάδιο ο σχηματισμός πραιτωριανού στρατού στη Μέση Ανατολή. Δεύτερο να βυθιστεί η Ελλάδα σε εμφύλιο πόλεμο αμέσως μετά την Απελευθέρωση για να συντριβούν με τη φωτιά και με το σίδερο όλες οι δημοκρατικές δυνάμεις της χώρας. Τρίτο στάδιο η οργάνωση δημοψηφίσματος μέσα σε ατμόσφαιρα τρομοκρατίας με υπόδειγμα το περίφημο νόθο δημοψήφισμα που οργανώθηκε το 1935, για την επάνοδο του βασιλιά...».

Και ο Βρεττάκος συμπεραίνει: «Το Φόρειν Όφφισ λοιπόν ψήφισε προκαταβολικά βασιλιά και σε ενδεχόμενες εκλογές έπρεπε να ισχύσει η δική του ψήφος μοναχά. Η ψήφος αυτή είχε τις υπογραφές των τριών μεγάλων που κάμανε τη σύσκεψή τους στη Γιάλτα. Η ψήφος του ελληνικού λαού ήταν άκυρη, γιατί ήταν ανυπόγραφη».

Και συνεχίζει ο Βρεττάκος: Μόνο δάφνες δεν κρατούσε στα χέρια του ο λαός που υποδέχτηκε την Κυβέρνηση της Εθνικής Ενότητας. Ο πρόεδρος της μιλώντας στην Πλατεία Συντάγματος έχει μπροστά του μια λαοθάλασσα που παραληρεί... Δε γνώριζε το τραγικό αυτής της υποδοχής: πως δεν ήταν δικός του ο πρωθυπουργός. Πως η παρουσία του σ' αυτόν τον εξώστη δεν ήταν καθόλου διαφορετική από την παρουσία ενός Άγγλου στρατηγού ή ενός πολιτικού του φόρειν όφφισ. Κι ακόμα πως αν η ελληνική Κυβέρνηση του «εξωτερικού» είχε γίνει στη Σοβιετική Ρωσία πάλι ο πρωθυπουργός που θα μιλούσε από τον ίδιο εξώστη δεν θα ήταν δικός του... Και κάτι χειρότερο απ' όλα: Πως η ηγεσία του ήταν τόσο κατώτερή του, που, αντί να βρίσκεται επικεφαλής της λαμπρής εθνικής φάλαγγας έπρεπε να βρίσκεται πίσω του και να τον ακολουθεί. Δεν ήξερε δηλαδή πως ήταν ένας λαός παγιδευμένος απ' όλες του τις μεριές. Ένας λαός χωρίς έξοδο. Πως ήτανε το εθνικό δέντρο, που αφού του πήρανε τους καρπούς των θυσιών προς όφελος του πολέμου, θα το έκαναν σε λίγο ξύλα και θα το έκαιγαν.

Σε λίγο ο Δεκέμβρης του '44. Η προδοσία και το έγκλημα. Το ελληνικό ξεστράτισμα που μας έφτασε ως την πλήρη καταρράκωση της εθνικής μας ανεξαρτησίας. Το δεύτερο στάδιο του αγγλικού σχεδίου μπαίνει σ' εφαρμογή. Για να δούμε σωστά τα πράγματα εκείνων των ημερών (μην ξαφνιαστείτε) θα δούμε μερικά αποσπάσματα από το προσωπικό ημερολόγιο του στρατηγού Σκόμπυ (δημοσιεύτηκε στην «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία» στις 28.12.1982).

Πέμπτη 30 Νοεμβρίου (1944).

Ο Πρωθυπουργός υπέγραψε το διάταγμα για την αποστράτευση των ανταρτών ως τις 10 Δεκεμβρίου. Στο διάταγμα τονίζεται ότι όποιος φέρει όπλα μετά την ημερομηνία αυτή θα διώκεται από τις αρχές. Θασυάσια.

Ο Σοφούλης ήρθε για μακρά συζήτηση στις 11. Είναι ο βετεράνος του κόμματος των Φιλελευθέρων και η δύναμη των παρασκηνίων. Τον διαβεβαίωσα ότι δεν θα επέτρεπα να αγγιχθεί η Ορεινή Ταξιαρχία... το μόνο νομιμόφρον σώμα που έχει στη διάθεσή της η Κυβέρνηση. Είδα τον Ζέρβα στις 17.30. Είχε σχέδια για τη συντριβή οποιασδήποτε απόπειρας βίας στην πρωτεύουσα.

Παρασκευή 1 Δεκεμβρίου.

Ο Πρωθυπουργός είναι της γνώμης ότι θα αποχωρήσει η Αριστερά (από την Κυβέρνηση) και ότι ως αποτέλεσμα θα αρχίσει ο εμφύλιος πόλεμος.

Σάββατο 2 Δεκεμβρίου.

Παραιτήθηκαν από την Κυβέρνηση και τα 4 μέλη του ΕΑΜ και τα 2 του ΚΚΕ... Συμβούλευσα την Κυβέρνηση να απαγορεύσει το προτεινόμενο από τους κομμουνιστές συλλαλητήριο στην κύρια πλατεία και το έκαμε.

Κυριακή 3 Δεκεμβρίου.

Το πρωί κηρύχθηκε γενική απεργία... Πηγαίνοντας στο γραφείο μου συνάντησα μια μακριά φάλαγκα που προφανώς όδευε, παρά τις κυβερνητικές διαταγές προς την κύρια πλατεία. Σύντομα μετά την άφιξή μου στο γραφείο άκουσα το ξέσπασμα παρατεταμένων πυρών από την κατεύθυνση της κύριας πλατείας... Σημιώθηκαν 20 απώλειες στο δρόμο της πορείας (εννοεί 20 σκοτωμοί) κοντά στην είσοδο της πλατείας. Παντού βρίσκονταν φρενιτιώδη πλήθη. Διέταξα την αποστολή τανκς και τεθωρακισμένων στην κύρια πλατεία για

να βοηθήσουν την Αστυνομία να αποκαταστήσει την τάξη... Φτάνοντας η πορεία στην είσοδο της πλατείας αναχαιτίστηκε από δύναμη της Αστυνομίας... ΑΚΡΙΒΩΣ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΑΥΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ ΜΕ ΕΝΑ ΤΟΜΙΓΚΑΝ ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ Ο ΟΠΟΙΟΣ ΒΡΙΣΚΟΤΑΝ ΚΑΠΟΥ ΕΚΕΙ ΥΠΟ ΚΑΛΥΨΗ και έβαλε κατά του πλήθους προκαλώντας τις περισσότερες αν όχι όλες τις απώλειες. Στις 12.15 είδα τον Παπανδρέου και συμφωνήσαμε να απαγορεύσουμε την κυκλοφορία στις 7 μ.μ.

Δευτέρα 4 Δεκεμβρίου

Έγινε η κηδεία των θυμάτων της προηγούμενης μέρας. Τα θρηνώντα πλήθη δέχτηκαν νέα επίθεση «αγνώστων» που άφησε κατά το ΕΑΜ 40 νεκρούς και 70 τραυματίες.

Και συνεχίζει ο Σκόμπυ:

Η κατάσταση χειροτερεύει. Ενωρίς το πρωί τάγμα του ΕΛΑΣ δυνάμει 800 ανδρών στους οποίους περιλαμβάνονται 70 αξιωματικοί σταματήθηκε και αφοπλίστηκε από βρετανικές δυνάμεις χωρίς να πέσει ούτε ένας πυροβολισμός... Στη φάση αυτή ο πρεσβευτής Λήπερ αποφάσισε ότι είχε έλθει ο καιρός ν' αντικατασταθεί ο πρωθυπουργός Παπανδρέου που ήταν στημένη λεμονόκουπα. Διαφώνησε όμως ο Τσώρτσιλ για τον οποίο η στιγμή ήταν η πλέον ακατάλληλη για μια νέα κυβερνητική κρίση στην Αθήνα.

Τρίτη 5 Δεκεμβρίου

Η Κατάσταση είναι τώρα πολύ σοβαρή. Στις 11.30 πήγα να δω τον πρωθυπουργό. Τόσο ο ίδιος όσο και το Υπουργικό Συμβούλιο βρίσκονταν σε κατάσταση απελπισίας που συνόρευε με πανικό. Κυβέρνηση σχημάτιζε ο Σοφούλης αλλά τηλεγράφημα από τον Τσώρτσιλ προς τον Λήπερ τόνιζε ότι προς το παρόν πρέπει να μείνει ο Παπανδρέου.

Το αποκαλυπτικό ημερολόγιο του Σκόμπυ λέει πολλά ακόμα αλλά δεν είναι δυνατό να τα θυμηθούμε όλα σήμερα.

Η αιματοχυσία του Δεκέμβρη συνεχίζονταν και οι πολέμιοι του ΕΑΜ βρέθηκαν σε δύσκολη θέση. Είχε τρωθεί το ελληνικό φιλότιμο, ήταν ο μεγάλος φανατισμός, ήταν η ανεξιχνίαστη δύναμη της καλλιεργημένης αυταπάτης; Όπως και νάταν τα καλλίτερα παιδιά του λαού μας πέθαιναν μ' ένα αναπάντητο Γιατί;

Ως και Ινδοί μετακλήθηκαν για να πολεμήσουν στην Αθήνα. Και υπάρχει κάτι ακόμα συγκλονιστικότερο που το αποκάλυψε ο Βάσιος Μαθιόπουλος στα αρχεία του Σουηδικού Υπουργείου των Εξωτερικών. Ο Τσώρτσιλ κάλεσε στα μέσα Δεκεμβρίου την ... Τουρκία να στείλει στρατεύματα κατοχής στην Ελλάδα για να χρησιμοποιηθούν σαν αστυνομικές δυνάμεις. Η ιστορική αυτή μαρτυρία προέρχεται από τον Σουηδό πρεσβευτή στην Άγκυρα Μούτιγκ και την τηλεγράφησε στην Κυβέρνησή του στις 15 Δεκεμβρίου του 1944 με αριθμό πρωτοκόλλου 209. Την διαβάζω:

«Πρώτο: Η βρετανική Κυβέρνηση απευθύνθηκε προς την Τουρκία με το ερώτημα αν είναι διατεθειμένη να στείλει τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις στην Ελλάδα που θα χρησιμοποιηθούν σαν αστυνομικές δυνάμεις. Ορισμένοι (Τούρκοι) υπουργοί κηρύχθηκαν ηδη υπέρ της αποστολής»... (των δυνάμεων αυτών).

Καταλαβαίνει κανένας τί θα γινόταν αν μας ξανάρχονταν οι Τούρκοι σαν κατακτητές. Θα χρειαζόμασταν άλλα 400 χρόνια για να τους διώξουμε. Ο Τσώρτσιλ δεν υπελόγιζε ούτε το προαιώνιο μίσος τους κατά της Ελλάδας, ούτε το δικό μας εθνικό φιλότιμο. Τους πρόσφερε τα μισά Δωδεκάνησα αλλά αυτοί ζήτησαν τόσα ανταλλάγματα που εκείνος ήταν διατεθειμένος να τους τα δώσει, αλλά, όπως επισημαίνει ο Βάσιος Μαθιόπουλος, σκέφτηκε τελικά όχι μόνο τις διεθνείς αντιδράσεις των φίλων της Ελλάδας και της Δικαιοσύνης όσο και το γεγονός ότι στη μελλοντική Διάσκεψη Ειρήνης θα συμμετέχουν κι άλλοι τρεις μεγάλοι σύμμαχοι που θα χαράξουν τα νέα σύνορα.

Οι Άγγλοι βρέθηκαν σε δύσκολη θέση το Δεκέμβρη γιατί δεν περίμεναν πως θ' αντιμετώπιζαν έναν τόσο αξιόμαχο στρατό που μπορούσε να πολεμήσει με την ίδια επιτυχία στην πόλη, όσο και στο βουνό. Και σκέφτηκαν να φέρουν από το εξωτερικό τον Νικόλαο Πλαστήρα μια που οι περισσότεροι αξιωματικοί του ΕΛΑΣ ήταν παλιοί συναγωνιστές του στα κινήματα ή στους δημοκρατικούς αγώνες. Ταυτόχρονα όμως φοβούμενοι τις μελλοντικές του αντιμοναρχικές θέσεις έπρεπε να τον μειώσουν στα μάτια του λαού. Αργότερα θα προσπαθούσαν να τον εξευτελίσουν με το γνωστό γράμμα του.

Φέρνουν λοιπόν τον Πλαστήρα να τους ξελασπώσει αλλά του ετοιμάζουν και μια προκήρυξη που δεν τον εξέφραζε. Αποκαλεί τους συναδέλφους του δημοκρατικούς αξιωματικούς Σαράφη, Μάντακα, Μπακιρζή και λοιπούς «ολιγάριθμο κακοποιό σπείρα αναρχικών στοιχείων» και άλλα φαιδρά και τραγικά που φανέρωναν όχι τον Μαύρο Καβαλλάρη που ήξερε ο λαός μας και τον αγαπούσε αλλά έναν κατάμαυρο αντιδραστικό που τον φέρανε όχι για ειρήνευση, αλλά για τη συντριβή μιας μεγάλης παράταξης που πολέμησε για την πατρίδα και τη μεγάλη συμμαχική υπόθεση.

Ο στρατηγός Μάντακας ήρθε σ' επαφή μαζί του, προσπάθησε να του πει την αλήθεια και να τον πείσει για τις αγγλικές προθέσεις και για το ότι ανάμεσα στους συμπολεμιστές των Άγγλων είναι και οι Ταγματασφαλήτες που αποκηρύχθηκαν από την Κυβέρνηση και τους ίδιους τους Άγγλους.

Το Αρχείο του Μάντακα βρέθηκε στα χέρια μας μαζί με το ημερολόγιό του από το οποίο διαβάζουμε ένα χαρακτηριστικό επεισόδιο μεταξύ Καφαντάρη και Παπανδρέου στη σύσκεψη της Αθήνας που έγινε το Δεκέμβρη παρουσία του Τσώρτσιλ: «Διαρκούσης της μάχης μας εζήτησαν να πάμε να μας μιλήσει ο Τσώρτσιλ στο ξενοδοχείο της Μεγ. Βρετανίας για εξεύρεση λύσεως. Συναντήθηκαν Τσώρτσιλ, Γ. Παπανδρέου, Δαμασκηνός, Πλαστήρας, Μάξιμος, Καφαντάρης, Παρτσαλίδης, Σιάντος, Μάντακας. Εις μίαν στιγμήν ο Καφαντάρης διέκοψε τον Παπανδρέου που υπερασπιζονταν την αγγλική επέμβαση και εις έντονον ύφος του είπε:

— *Αφήστε τα αυτά. Αιματοκυλίσατε την Ελλάδα διά μίαν Ταξιαρχίαν πραιτωριανών.*

Παπανδρέου: *Μά ξέρετε... — προσπαθεί να δικαιολογηθεί χωρίς να έχει και για πρώτη φορά, μια εύκολη απάντηση.*

Καφαντάρης: *Τί μα και ξεμά. Οφείλω την αλήθεια εις το Έθνος και θα την είπω. Κι εγώ δεν είμαι ούτε από αυτούς (και δείχνει τους ΕΑΜικούς) ούτε από εκείνους (δείχνει τους άλλους) πολιτικούς.*

Ο Παπανδρέου δεν απαντά. Ο Τσώρτσιλ επεμβαίνει: *Κυττάξετε να τα διορθώσετε μεταξύ σας. Είπε.*

Ο Τσώρτσιλ εκείνη την εποχή ήταν γοητευμένος από τον Παπανδρέου.

Τόσο που λίγο προτούτερα όταν τον έφεραν στο Κάιρο από την Αθήνα και του ανέθεσαν την πρωθυπουργία με σφοδρές αντιδράσεις των άλλων πολιτικών είχε ειδοποιήσει τον Ήντεν πως «οι αντίπαλοι του Παπανδρέου θα έπρεπε να σταλούν σε κανένα ξερονήσι κι οι οπαδοί τους να αντιληφθούν ότι θα παραμείνουν αμέτοχοι σ' ό,τι γίνεται αρκετούς μήνες ή κα χρόνια».

Στην παραπάνω σύσκεψη ο Τσώρτσιλ διαβεβαίωσε πως:

«Αι βρετανικά δυνάμεις ήλθαν εις την Ελλάδα εν γνώσει και κατόπιν εγκρίσεων του προέδρου Ρούζβελτ και στρατάρχου Στάλιν και καθώς ήλπισα τη προσκλήσει όλων των Ελλήνων συμπεριλαμβανομένου και του ΕΛΑΣ». Και ανερυθρίαστα έκαμε τον εκβιασμό του.

- Οφείλομεν φυσικά να ζητήσωμεν εδώ την αποδοχήν και εκτέλεσιν των όρων του στρατηγού Σκόμπυ.

Δεν ήθελε γνώμες ούτε εξεύρεση λύσης στα αδιέξοδα.

Τη λύση θα την έδιναν τα όπλα.

Στη σύσκεψη ο Παρτσαλίδης εξέφρασε «τας ευχαριστίας του ελλ. λαού στον Τσώρτσιλ και την πεποίθησιν ότι αι παρούσαι προστριβαί μεταξύ του ελλ. λαού και των βρετανικών στρατευμάτων δεν πρόκειται να διαταράξουν την πατροπαράδοτον φιλίαν μεταξύ των δύο χωρών».

Άλλος αυτός! Σαν προστριβές προσδιόριζε την επέμβαση των ξένων τη στιγμή που το ελληνικό αίμα έρρεε στην άσφαλτο.

Ο χρόνος δεν μας παίρνει για τα άλλα. Θα θυμηθούμε τη Βάρκιζα που στάθηκε κι αυτή μια μεγάλη παγίδα που ενεργοποίησε το τρίτο σχέδιο των Άγγλων για τη δίωξη των απλών αγωνιστών, το δημοψήφισμα και τον φοβερό Εμφύλιο που κράτησε ως το 1949. Βέβαια έρριξε και η Αριστερά αρκετό νερό στο μύλο των εθνικώς μεταμορφωθέντων δοσιλόγων με την Αποχή από τις εκλογές. Τελειώνοντας θα σας διαβάσω μια μικρή είδηση από εφημερίδα της 25 Σεπτ. 1945 όταν προετοιμαζαν τον Εμφύλιο και πάλι για το τελειωτικό χτύπημα, με

άλλους συμβούλους. Μια είδηση από αυτές που είχαν σκοπόν να εξάπτουν τον αγριανθρωπισμό των παρακρατικών ομάδων που εξαπολύθηκαν στην ύπαιθρο κυρίως: *«Συνελήφθη η Φεβρωνία Περδικογιάννη διδασκάλισσα κατηγορούμενη διά την εκτέλεσιν 39 εθνικοφρόνων πολιτικών εις Μολάους... Θα ήτο ικανή η τρομερά «διδασκάλισσα» να περάσει τα παιδιά του σχολείου της εις την σούβλαν ως μεζέν διά τα απαίσια δείπνα της με τους καπεταναίους»* (εφημ. «Καθημερινή»).

Όπου κι αν πήγαινες η Ελλάδα θα σε πλήγωνε...

Τώρα όλ' αυτά μπήκαν σε κάποιες σελίδες της Ιστορίας μας. Για να διδάσκουν ταυτόχρονα πως όταν ένα λάθος επαναλαμβάνεται δεν είναι λάθος. Είναι έγκλημα εκ προμελέτης...

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

1. «Η σύσκεψη των Αθηνών» – περίληψη πρακτικών που ρίχτηκε από τ' αεροπλάνα του Σκόμπυ 28 Δεκέμβρη του 1944.
2. Εφημ. «Ελευθερία» Αθηνών 18 Οκτ. 1964 Ειδικό Αφιέρωμα «Από τον Λίβανο εις την Ελεύθερη Αθήνα».
3. André Fontaine: «Πώς μοίρασαν τον κόσμο πριν από 30 χρόνια» Εφημ. «Το Βήμα της Κυριακής» 9 Φεβρ. 1975.
4. Γιώργου Κατηφόρη: «ΕΑΜ – 40 χρόνια από τότε» Εφημ. «Νέα» Αθηνών 21 Σεπ. 1981.
5. Βάσος Μαθιόπουλος: «Για πρώτη φορά μιλάνε για τον Δεκέμβριο οι ουδέτεροι Σουηδοί» Εφημ. «Νέα» 29, 30/11/1982.
6. «Ο Σκόμπυ μιλάει απ' τον τάφο» (Το Ημερολόγιο του Δεκέμβρη '44) Εφημ. «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία» 19, 28/12/82 και 16/1/83.
7. Πότη Παρασκευόπουλου: «Το μεγάλο παιχνίδι στα Βαλκάνια με θύμα την Ελλάδα» εφημ. «Ελευθεροτυπία» 6/12/82.
8. Φ.Γ. Χοϊδά: «Ο πόλεμος του Τσώρτσιλ κατά της Αντίστασης» Εφημ. «Νέα» 29/9/1986.
9. Περιοδικό «Θεσσαλική Εστία» «Αναζητώντας την Ιστορική Αλήθεια – μαρτυρίες Ν. Βρεττάκου και Εμ. Μάντακα».
10. Μάρτιν Τζιλμπερτ: «Ο δρόμος της νίκης» (Βιογραφία του Τσώρτσιλ).
11. Ραιμόν Καρτιέ: «Παγκόσμιος Ιστορία των μεταπολεμικών χρόνων 1945-1965».

Ο Τσώρτσιλ εκείνη την εποχή ήταν γοητευμένος από τον Παπανδρέου.

Τόσο που λίγο προτούτερα όταν τον έφεραν στο Κάιρο από την Αθήνα και του ανέθεσαν την πρωθυπουργία με σφοδρές αντιδράσεις των άλλων πολιτικών είχε ειδοποιήσει τον Ήντεν πως «οι αντίπαλοι του Παπανδρέου θα έπρεπε να σταλούν σε κανένα ξερονήσι κι οι οπαδοί τους να αντιληφθούν ότι θα παραμείνουν αμέτοχοι σ' ό,τι γίνεται αρκετούς μήνες ή και χρόνια».

Στην παραπάνω σύσκεψη ο Τσώρτσιλ διαβεβαίωσε πως:

«Αι βρετανικάί δυνάμεις ήλθαν εις την Ελλάδα εν γνώσει και κατόπιν εγκρίσεων του προέδρου Ρούζβελτ και στρατάρχου Στάλιν και καθώς ήλπισα τη προσκλήσει όλων των Ελλήνων συμπεριλαμβανομένου και του ΕΛΑΣ». Και ανερευθρίαστα έκαμε τον εκβιασμό του.

– Οφείλομεν φυσικά να ζητήσωμεν εδώ την αποδοχήν και εκτέλεσιν των όρων του στρατηγού Σκόμπυ.

Δεν ήθελε γνώμες ούτε εξεύρεση λύσης στα αδιέξοδα.

Τη λύση θα την έδιναν τα όπλα.

Στη σύσκεψη ο Παρτσαλίδης εξέφρασε «τας ευχαριστίας του ελλ. λαού στον Τσώρτσιλ και την πεποίθησιν ότι αι παρούσαι προστριβαί μεταξύ του ελλ. λαού και των βρετανικών στρατευμάτων δεν πρόκειται να διαταράξουν την πατροπαράδοτον φιλίαν μεταξύ των δύο χωρών».

Άλλος αυτός! Σαν προστριβές προσδιόριζε την επέμβαση των ξένων τη στιγμή που το ελληνικό αίμα έρρεε στην ασφάλτο.

Ο χρόνος δεν μας παίρνει για τα άλλα. Θα θυμηθούμε τη Βάρκιζα που στάθηκε κι αυτή μια μεγάλη παγίδα που ενεργοποίησε το τρίτο σχέδιο των Άγγλων για τη δίωξη των απλών αγωνιστών, το δημοψήφισμα και τον φοβερό Εμφύλιο που κράτησε ως το 1949. Βέβαια έρριξε και η Αριστερά αρκετό νερό στο μύλο των εθνικώς μεταμορφωθέντων δοσιλόγων με την Αποχή από τις εκλογές. Τελειώνοντας θα σας διαβάσω μια μικρή είδηση από εφημερίδα της 25 Σεπτ. 1945 όταν προετοίμαζαν τον Εμφύλιο και πάλι για το τελειωτικό χτύπημα, με

άλλους συμβούλους. Μια είδηση από αυτές που είχαν σκοπόν να εξάπτουν τον αγριανθρωπισμό των παρακρατικών ομάδων που εξαπολύθηκαν στην ύπαιθρο κυρίως: *«Συνελήφθη η Φεβρωνία Περδικογιάννη διδασκάλισσα κατηγορούμενη διά την εκτέλεσιν 39 εθνικοφρόνων πολιτικών εις Μολάους... Θα ήτο ικανή η τρομερά «διδασκάλισσα» να περάσει τα παιδιά του σχολείου της εις την σούβλαν ως μεζέν διά τα απαίσια δείπνα της με τους καπεταναίους»* (εφημ. «Καθημερινή»).

Όπου κι αν πήγαινες η Ελλάδα θα σε πλήγωνε...

Τώρα όλ' αυτά μπήκαν σε κάποιες σελίδες της Ιστορίας μας. Για να διδάσκουν ταυτόχρονα πως όταν ένα λάθος επαναλαμβάνεται δεν είναι λάθος. Είναι έγκλημα εκ προμελέτης...

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

1. «Η σύσκεψη των Αθηνών» – περίληψη πρακτικών που ρίχτηκε από τ' αεροπλάνα του Σκόμπυ 28 Δεκέμβρη του 1944.
2. Εφημ. «Ελευθερία» Αθηνών 18 Οκτ. 1964 Ειδικό Αφιέρωμα «Από τον Λίβανο εις την Ελευθερη Αθήνα».
3. André Fontaine: «Πώς μοίρασαν τον κόσμο πριν από 30 χρόνια» Εφημ. «Το Βήμα της Κυριακής» 9 Φεβρ. 1975.
4. Γιώργου Κατηφόρη: «ΕΑΜ – 40 χρόνια από τότε» Εφημ. «Νέα» Αθηνών 21 Σεπ. 1981.
5. Βάσος Μαθιόπουλος: «Για πρώτη φορά μιλάνε για τον Δεκέμβριο οι ουδέτεροι Σουηδοί» Εφημ. «Νέα» 29, 30/11/1982.
6. «Ο Σκόμπυ μιλάει απ' τον τάφο» (Το Ημερολόγιο του Δεκέμβρη '44) Εφημ. «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία» 19, 28/12/82 και 16/1/83.
7. Πότη Παρασκευόπουλου: «Το μεγάλο παιχνίδι στα Βαλκάνια με θύμα την Ελλάδα» εφημ. «Ελευθεροτυπία» 6/12/82.
8. Φ.Γ. Χοϊδά: «Ο πόλεμος του Τσώρτσιλ κατά της Αντίστασης» Εφημ. «Νέα» 29/9/1986.
9. Περιοδικό «Θεσσαλική Εστία» «Αναζητώντας την Ιστορική Αλήθεια – μαρτυρίες Ν. Βρεττάκου και Εμ. Μάντακα».
10. Μάρτιν Τζιλμπερτ: «Ο δρόμος της νίκης» (Βιογραφία του Τσώρτσιλ).
11. Ραιμόν Καρτιέ: «Παγκόσμιος Ιστορία των μεταπολεμικών χρόνων 1945-1965».

12. Νικηφόρος Βρεττάκος: «Οδύνη» Νέα Υόρκη, 1968.
13. Ουίνστον Τσώρτσιλ: «Ιστορία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου».
14. Εφημ. Τα «Νέα» 19.1.1994 «Οι παγίδες που δεν είδαμε» (αναφορά στο βιβλίο του Άγγ. Αγγελόπουλου.
15. Άγγελος Αγγελόπουλος: «Από την Κατοχή στον Εμφύλιο» 1994.